

PARENTESEN

april 2019 nr 4

www.pargas.sppension.fi

Innehållsförteckning:

Madeira den "eviga vårens" ö	s 3
Pargas pensionärer	s 6
Den populära Parentesen	s 8
Ordförandens spalt	s 10
Styrelsen	s 11
Hobbygrupper	s 12
Programgrupper	s 13
Resor och händelsekalender	s 14
Trädgårdsgruppen	s 15

Nationalblomman Madeira-papegojan

Foto: Gunnel Jansson, Fotoklubben

Madeiragruppen

MADEIRA – den ”eviga vårens ö”

De flesta av oss 31 pensionärer från Pargas hade aldrig varit på Madeira, den grönskande ön med det vita guldet. Och heller aldrig upplevt ett så bergigt, nästan söndrigt landskap, både lummigt och kargt. Från bussfönstret blickade vi ner i 100-tals meter djupa dalar, med lite sug i magen, och omgavs av både tvära bergväggar och mjukt sluttande terrassodlingar. Ovanför oss höga bergstoppar. Vi tänkte på de stackars bönderna som brukar de små jordplättarna, ständigt kilande upp och ner. Madeira har en yta på 736 km² och mestadels mildt klimat med temperaturer från högst 17°C på vintern till högst 28°C på sommaren. Vädret skiftar överallt; om det är regntungt på södra sidan kan det norröver vara strålende sol och tvärtom. Morgondimma uppe i bergen förbyts snart i klarare väder. Atlantvindarna ligger i regel på från norr och medför här ett fuktigare klimat än i söder. Grönskan var påfallande ymnig framför allt i nordost och växterna ofta andra än i söder. Vi såg underbara knippen av vit kalla blomma i trädgårdar och längs vägkanterna, rikligare än i söder. Där odlas mycket grönsaker, potatis och bananer. De sistnämnda från bananplantor, inte bananträd – en detalj som inpräntades i oss tydligt och klart – bananfrukten mognar på en ört, den är tekniskt sett ett bär. Och liten och söt.

Vi inledde vår vecka med en 4-timmars promenad i centrum av Funchal under vår norsk-danske guide, Benitos ledning. Han talade en blandning av norska och svenska, fullt begripligt. Många vackra byggnader samt Funchal Katedralen mitt i stan passerade vi och vek in till ett broderihus med exklusiva handgjorda broderier, tills det var dags för en poncha-cocktail i det färggranna och prunkande Mercado dos Lavradores (böndernas marknad). Poncha, se Vad vi åt – nederst.

Bussutfärder

Vår Madeira-vecka kantades av både regniga och soliga dagar. Tyvärr regnade det när det inte skulle, såsom under vår heldagsbussfärd till den nordöstra sidan med högt belägna utsiktsplatser (1800 ö.h.) och en 2kms promenad inplanerade. Vi startade i dimma, såg inte så mycket och blev lite våta. Frodig Laurissilva-skog (lagerbladsträd) omgav oss, typiska för den inre delen av ön och av Unesco utsett till ett världsarv. Trädslag som eukalyptus och akacia syntes också ofta till. Två tredjedelar av ön är skyddad naturpark och omfattar både djupa skogar och högt uppe stora plåtåer täckta av just nu blommande enorma ginstbuskar – det var gult så långt ögat såg, varvat med låga barrväxter och en och annan tall.

En soligare utfärd gick till Nunnornas dal från söder in i landet längs med smala serpentinvägar och skrämmande syner ner i dalarna ju högre vi kom. Dalen gömmer ingalunda något kloster; dit hade nunnor i tiden flytt undan landstigande pirater. På hemvägen provsmakade vi madeiraviner i Câmara de Lobos vid sydkusten; torrt till halvtorrt, halvsött till sött. Här vistades också Winston Churchill en kort tid efter andra världskrigets slut för att ta igen sig med måleri och goda drycker.

Levada-vandring

På 1500-talet började man bygga bevattningskanaler (*levador*) för att leda vattnet från de västra och norra delarna till jordbruket på den torrare södra delen, efter en modell som kom från morerna (muslimer) som i tiden besatte den iberiska halvön. I början grävde man bara direkt ner i jorden men senare förstärkte man levadorna med betong för att inte vattnet skulle rinna ut i sidorna. Idag utgör de ett nätverk på över 2170 km och längs med dem löper vandringsleder av olika svårighetsgrad och längd. En del är lättframkomliga och andra

utmanande med smala partier intill branta stup; den som lider av höjdskräck gör sig icke besvär. Utrustade med gångstavar, regnkläder och vägkost begav sig halva gruppen på en 11-kms levadavandring, Levada do Furado. Tre taxi körde oss in i landet till 870m höjd och väntade på oss 5 timmar senare vid slutstationen på 520m höjd. Det småregnade nästan hela tiden och hade gjort det ganska mycket på sista tiden så stigen var genomblöt. Det var lerigt och slipprigt med besked och risken var stor att halka till t.o.m. på rak mark. Leden döptes därför om till **lervada** av någon fiffikus! Några häftiga vattenfall gjorde leden ställvis oframkomlig och tvingade oss att korsa den strida bäcken nedanför. Bredvid oss löpte hela tiden levadan 50-60 cm bred och med ett vattendjup på 10-30 cm. På andra sidan anade man djupet men den täta vegetationen dämpade höjdskräcken. På de smalaste ställena (40 cm) löpte stängsel för säkerhets skull. Så var det inte för ca 40 år sedan visste de som gått denna levada tidigare!

Vi gick och gick och kilometrarna kändes allt längre. Lättnaden var stor när någon bara beslöt att nu är det fikapaus. Några små nätta Madeirabofinkar plockade åt sig smulorna. Fågelkvittret ackompanjerades av vindens lätta sus – starkt påminnande om finska insjöskogars sus. Fram kom vi utan strapatser, några kanske föll omkull men utan att skada sig. Själv höll jag mig på benen ända till slutmålets café, men råkade sätta mig för långt ut på bänken och dråsade i golvet på ett ögonblick. Vädret var inte det bästa för levada-vandring men molnen skingrade sig så att vi på några ställen hade en magnifik utsikt ner till havet på norra sidan.

Andra halvan av gruppen, och senare levada-vandrarna, tog sig med några taxin till den nordvästra udden av ön, till Porto Moniz. Färden ditupp gick längs otroligt slingrande serpentinvägar med bråddjupet ständigt på ena sidan och över platålandskapet med sina gula ginstbuskage. Varning för ko-skyltar såg vi men knappast någon enda ko; jag såg totalt tre

st. Några av oss gav sig på en kortare vandring (*vereda*) på norra sidan men lika eländigt lerigt var det trots det soliga vädret. Norra kusten imponerande med sina meterhöga atlantdyningar slående mot stranden och några spännande klippformationer ute i havet. Hemvägen gick snabbt via ett antal tunnlar (500-3100m) som byggts med schweizisk ingenjörshjälp.

Det krävande vägnätet och framförallt motorvägen från flygfältet via Funchal en bit förbi Câmara de Lobos, ca 27km, är byggda med EU-medel som uppgår till 1000 miljoner euro och vägarna är väl underhållna. Inga problem med tjäle och gropar i asfalten. Våra taxi- och busschaufförer tog alltid hänsyn både till medtrafikanter och gående. Det sker ganska lite olyckor på vägarna enligt vår guide. I synnerhet taxin och bussar har manuell växellåda; det är tryggare så. Bussarnas bromsar testas också dagligen.

Monte-berget och kändisar på Madeira

Många av oss tog linbanan upp till Monte-berget ovanför Funchal, 15 min i långsam takt och direkt insyn i folks trädgårdar, till tuppars galande. En av våra soliga dagar vandrade vi däruppe i olika trädgårdar med härligt blommande rabatter. En del arter, t.ex. magnolian blommade inte ännu, men nog kinarosen, kameliaträdet, azalea, underbara orkidéer och orange clivia mm. Också vår egen förgätmigej fanns där. Bougainvillean nere i centrum hade inte slagit ut överallt ännu.

Bredvid Monte Palace trädgården ligger kyrkan "Nossa Senhora do Monte" (vår fru av Monte) som även är Madeiras skyddshelgon. Många troende kommer hit under en årlig religiös fest till hennes ära, för att be vid graven av den siste österrikiske kejsaren Karl I, tronföljare efter Frans Ferdinand (skotten i Sarajevo 1914) och gift med den italienska prinsessan Zita av Bourbon-Parma. Karl I deporterades 1921 av segrarmakterna till Madeira och bodde uppe i Monte för sina klena lungors skull och dog där 1922 i lunginflammation. Han begravdes i kyrkan i

Monte och heligförklarades 2004 av påven. Titeln helgon har dock aldrig erkänts av påven enligt vår guide, trots många försök.

En annan kändis, kejsarinnan Sissi av Österrike-Ungern kom till Madeira 1860 för att ”övervintra” till Quinta Vigia (byn Vigia) i Funchal. Huset som hon bodde i byggdes om till kasino 1922 och senare till hotell av den brasilianske arkitekten Oscar Niemeyer. Hon vistades där den vintern, inte för att bota sin tuberkulos som det påstås, utan sin depression till följd av ett olyckligt äktenskap. Hon var gift med Frans Josef I (1830-1916, kejsare av Österrike, senare kung av Ungern). Idag står hon staty invid Casino Park Hotel på Quinta Vigia -platsen i centrala Funchal.

Turismen, största näringsgrenen

Med William Reid från Skottland började turismen byggas upp 1836. Han köpte upp hus för att göra om till hotell och var 1880 ägare till många hotell. Efter hans död slutförde hans söner bygget av Reid palatset i Funchal. En av de första kunderna var just Sissi, som besökte ön på nytt år 1891, och senare kejsaren i exil, Karl I med familj. Långt senare Winston Churchill.

Efter att Madeira blev en portugisisk autonomi år 1976 tog turismen fart på allvar och är idag den största inkomstkällan, närmast följd av jordbruket. Socker av sockerrör var en stor exportvara redan på 1500-talet, såldes främst till Europa och i synnerhet till Holland i utbyte mot t.ex. äkta mattor och kryddor. Sockret kallades för ”det vita guldets”.

Öns ”store son”, fotbollsstjärnan Cristiano Ronaldo dos Santos Aveiro, är uppvuxen på Madeira, född 1985 i stadsdelen São Pedro i nordvästra Funchal. Hans efternamn är inte Ronaldo vilket den oinsatta kunde tro. Han har med sina enorma inkomster grundat en stor hotellkedja på Madeira och bedriver välgörenhetsverksamhet till svältande barn på hemön och ute i världen. Han har även äran att ha fått flygfältet uppkallat efter sig, år 2017.

Vad vi åt –

ofta två ggr om dagen: *nationalfiskrätten Espada*, ofta med stekt banan, långa svarta ål-liknande fulingar (dolkfisk) som fångas långt nere på djupet utanför ön. Köttbiff med stekt ägg ovanpå, grillat oxkött på spett, *Espetada* (en annan typisk rätt), omeletter. Alltid med chips = fransk potatis, grönsallad och kokta grönsaker till. Varmt bröd med vitlöksmör som inledning. Med det läskande lokala Coral-ölet och goda, mest portugisiska viner, framförallt rödvinet. Och förstås madeira till desserten. Eller en poncha, dvs. sockerrörsbrännvin och -honung och pressad citron!

Jag håller med purseern på Finnairs flyg som vid ankomsten till Helsingfors i sitt sista utrop tillade, på svenska: jag önskar Pargasgruppen en bra hemfärd, en fin grupp! Det var den ju; vi hade roligt, hjälptes åt och gjorde en del nya bekantskaper och som Asta påpekade i bussen hem, vi var allmänt glada.

*Maria Simberg-Sörensen
Madeirafoton: Carl-Gustav Nygårdas
och Maria Simberg-Sörensen*

Pargas Pensionärer

Hörde i radion där en fick frågan ”hur kom du med i Pensionärsföreningen?”.

1986 ordnades en resa till Rydesheim med Aron och Anna-Lisa Johansson som reseledare. Så kom jag med i föreningen och det bara fortsätter. Då ordnade grupperna program med egna förmågor från gruppen. Vi kunde komma samman för att prova gammeldags kläder vilka vi mannekänga med. Kläder från 1930 till 1950 talet. Ralf Karlsson presenterade vår klädedräkt och årtal. Då hördes många klingande skratt. Där vi gick omkring med galoscher på fötterna och väskon i handen.

En annan grupp dansa med Rönnerdal i nattskjorta. Ibland var vi i TV-rutan med Pargas aktuellt (Aron Johansson) Runeberg och Havis Amanda fick sin chans. Seniorerna dansade för oss många gånger, pensionärskören var även en programpunkt.

Kostnaderna blev ringa med egna förmågor när alla drog sitt strå till stacken. En vanlig pensionär behöver inga dyra tillställningar. Huvudsaken att alla känner sig hemma i föreningen. Jag efterlyser mera minnen från forna dar. En pensionärs förening har ju ett måste att ta vara på hur det var förr. Men vi behöver lära oss det som är nytt för att klara oss i datorn och telefon djungeln. Där behövs hjälp, då kan vi få stöd av varandra. En förenings uppgift är att ta vara på sina medlemmar så att alla känner sig hemma.

Pargas 11/2 2019

Ruth Johansson

Låt oss mötas som förr
glänta på Brankis dörr
komma in i värmen
och ser pensionären på skärmen.

Kryddodling

*I en studiecirkel om kryddor vi lär,
Att lägga en krydda här, en annan där.
Sår smörgåskrasse på fat
Smakar på chili helt kavat.*

*Koriander. kummin, senap, kanel och dill,
I bibeln de nämns och mycket mer därtill.
På 1500 talet så odlas de av munkar och nunnor
Citronmeliss till likör som blandas i tunnor.*

*Kanelen är en gammal krydda,
Våra nerver och kärlek den skydda.
Ätes den om morgonen så lenar den vårt bröst.
Styrker huvud och hjärnan, ger människor tröst.*

*Koriander kan användas hur vi vill
Bladen som färska smakar som dill.
Fröna är bra för pepparkaksbak
I likör och brännvin ger de en fin smak*

*Kummin en växt vi alla känner till,
Roten kan vi använda i soppor om vi vill (palsternacka)
De spröda bladen kokas till vårsoppa så fin.
Fröna som torra till ost, bakverk och medicin.*

*Då man hör ordet lavendel då tänker man på bad,
Å kommer ihåg lavendelpåse man bland linnen lad.
Som krydda uti maten har lavendel icke framgång haft.
En halvmeter hög buske, små blå blommor på axlikt skaft.*

*Sover man dåligt, ligger och räknar får.
Pröva då med mejram får ni se hur det går.
Mejram används i ärtsoppa och palt,
Till pizza och lever, och kan köpas överallt.*

*Peppar är kryddan i alla hem,
Vitpeppar, kryddpeppar de mest använda av dem.
Spansk peppar, paprika vi odla i kruka
En c-vitaminkälla, vi gärna den sluka.*

*Det finns kryddor i massor att sätta i vår mat.
Grönt och grant det blir, då vi lägger de på fat.
Ibland är de starka, man tror munnen skall rämna.
En härlig arom kan man då även känna.*

*I medicin använder vi kryddor många,
I kärleksörter hjälper oss att karlar fånga.
ibland skall de kokas eller hängas på tork,
Ibland duger roten. då gräver vi som en sork.*

*Då man kanner sig ruggig och behöver stärka magen.
Då kan malört bota de obebagen
Malörten skyddar mot ormar, häxor och troll,
Som brännvinskrydda spelar den en viktig roll.*

*När våren kommer och det blir grönt,
Då är för alla helt säkert lönt.
Att plocka båd nässla och maskros,
Spröda hallonblad till en örtdos.
Nu odlas och samlas det kryddor i massor,
Mejram. salvia och slingrande krassor.
Dill och persilja, malört en kvist,
Så mannen får känna av kvinnans list.*

Ordspråk: Vägen till mannens hjärta går genom magen

*19.2.1978
Ruth*

DEN POPULÄRA PARENTESEN

Jag har blivit uppmanad att berätta hur Parentesen kom till och hur den har utvecklats.

Jag blev ordförande för föreningen år 2004 och redan under det första året beslöt vi på ett styrelsemöte att den växande föreningen behövde ett infoblad. Dåvarande sekreteraren Pirkko Karrento fick denna uppgift och hon gav bladet namnet **Parentesen**. Vid ungefär samma tid beslöt vi också att ge vår förening, Pargas svenska pensionärer, ett smeknamn och av våra olika tävlingsförslag vann **Pargasiten** som också är namnet på en unik bergart i Pargas.

Samma år blev Pirkko sjuk och jag tog över infobladet och gjorde om det till en "tidning" från och med år 2005. Under mina sex ordförandeår hann jag skriva 43 nummer. För mig blev det ett nöje att skriva och också layouta numren allt eftersom datorerna fick allt bättre tekniska möjligheter. Att få föreningsmedlemmarna att skriva och skicka in bidrag till tidningen var inte svårt. Vi ville framför allt ha egna berättelser, både barndomsminnen, livshistorier och reseskildringar.

Populära blev också allehanda aforismer, tänkvärda tankar, dikter och roliga vitsar. Redan tidigt fanns Händelsekalendern, Ordförandesidor och Resespalten med. Presentationen av en ny medlem i föreningen under rubriken **Profilen** blev ett sätt att öka gemenskapen.

Det var naturligtvis mycket arbete med nio nummer per år, inte minst med själva tryckningen i Pargas stadshus, där jag fick sortera varje nummer sida för sida. Men belöningen kom genom det mottagande varje nummer fick. Vid månadsträffarna ville alla ha sin tidning och många intygade att de

samlade numren i mappar och bad därför vänner att hämta ett exemplar åt dem om de inte själva kunde komma på träffen.

Då mitt ordförandeskap tog slut julen 2009, blev det igen Pirkko Karrento som tog över redaktörskapet - nu med en liten redaktion som hjälp. Men då hon några år senare flyttade till Spanien blev det igen aktuellt med nya redaktörer.

Från 2014 delade vi arbetet sålunda att Marianne Saanila skötte vartannat nummer med Mikael Reuter som teknisk ansvarig och jag som nygammal redaktör skötte vartannat nummer. Bildbehandlingen hade med åren blivit allt lättare och vi kunde införa aktuella fotografier från tillställningar och resor. Också layouten förnyades.

Vi beslöt nu att börja samla in annonser från företagare i Pargas och dessa bekostade delvis Parentesens tryckning. Pirkko Lehtonen skötte i flera år denna uppgift.

I maj 2017 skrev jag min sista Parentes under temat "Barndom i Pargas, bilder och berättelser". Men redan från början av år 2017 hade nya redaktörer tagit över Parentesen. Det var Kristina von Weissenberg och Maria Simberg-Sörensen som nu skötte redaktörskapet. Ombrytningen sköttes av Beni von Weissenberg, som igen en gång förnyade layouten.

I dag sköts redaktionsarbetet av Kristina och Maria gemensamt och Carl-Gustav Nygårdas sköter det tekniska. Och PARENTESEN, den är nog alltså lika populär.

P.S. Bokhandeln Booklet tar sedan några år hand om överblivna Parenteser och där kan vi pensionärerna hämta ett exemplar om vi är snabba.

Stina Engblom Colliander

Min samling Parenteser. Längst framme på fotot tre olika layouter av tidningen

Årets kulturpris delas av Pargasiterna och Maikku Alho UR PARGAS KUNGBERELSE

Vital, aktiv, och synlig förening

(PK) – Vi känsla är mycket viktig i vår verksamhet, betonar Stina Engblom-Collander, ordförande för Pargas svenska pensionärer rf. Föreningen delar årets kulturpris med korrespondent Maire Albo.

Pargas svenska pensionärer (PSP) eller Pargasiterna, såsom de nu efter en tvöling för ett smeknamn kallar sig, är en förening med mycket verksamhet. Det som även de PK-läsarna som inte är medlemmar i föreningen får ta del av, är bl.a. månadsträffarna med varierande program i Brandkärs huset och det livliga resandet i hemlandet och en Europareisa varje år.

– Av våra totalt 290 medlemmar brukar ungefär 125 delta i månadsträffarna. Vi har alltid inbjudna gäster, föredragshållare och artister. Till programmet hör också alltid kaffe och löften, berättar Stina Engblom-Collander.

Träffarna arrangeras turvis av elva grupper. Man har ett par som värdfolk och speaker. Alla får vara med, men eftersom man taras om, blir det inte så lätt för förtäring.

PSP har en egen medlemstidning, Parentesen. Den uppkatade tidningen som kommer ut varje månad, innehåller information, trevliga bilder och medlemmarnas egna skrivelser.

– Våra medlemmar är i åldern 60-100 år. Man tänker kanske som nyblöven pensionär att man är ung för att bli medlem i en pensionärsförening. Och i dag är det ju fullt möjligt att om man blir pensionär vid 60-årsåldern, kan man ha sin mamma eller pappa med i föreningen.

Stina Engblom-Collander börjar 2007 sin fjärde år som ordförande.

– Jag blev medlem så fort jag blev pensionär och blev efter en tid så koet tid tillfrågad om jag ville ställa upp som ordförande. Jag ställde upp för ett år. Det har varit väldigt givande och jag upplever att det handlar mer om att vara verksamhetsledare än ordförande.

– Pargas svenska pensionärer är en mycket aktiv förening. Vi har en god stämning på våra möten och så har vi alltid så roligt!

– Jag är glad och stolt över kulturpriset, som är en fin uppmuntran för den 30-åriga föreningen, säger Stina Engblom-Collander.

– Jag är glad och stolt över kulturpriset, som är en fin uppmuntran

LEENA LEHTONEN

Foto: Leena Lehtonen

PSP-ordf. Stina Engblom-Collander är glad för uppmuntran för värd 30-åriga förening.

Ordförandens spalt

Ännu har den blomstertid inte riktigt kommit, men solen skiner och snart är den här.

Ett trettiotal pargasiter fick en försmak av blomstertiden på vår fantastiska resa till Madeira för en dryg vecka sedan. Trots delvis regnigt och svalt väder fick vi se härlig blomsterprakt särskilt i de botaniska trädgårdarna, och vi fick uppleva en hisnande natur med spännande gångstigar längs de så kallade levadorna och branta sluttningar överallt. Läs mer och se på bilder i det här numret av Parentesen och på vår webbplats! Just nu är det mycket på gång i pensionärernas värld. Och det gäller att vara aktiv, för det håller oss igång och ger oss ett friskare och längre liv.

Ett projekt som uttryckligen tar sikte på detta är "DigitalWells", ett aktivitetsprogram för äldre som med stöd av digitala hjälpmedel (bl.a. smarttelefon) hjälper användarna att skapa ett mångsidigt motionsprogram för sig själva och mäta hur effektiva de olika motionsformerna är. Projektet finansieras delvis av Folkpensionsanstalten och stöds av

pensionärsförbundet, som uppmanar sina lokalföreningar och deras medlemmar delta. Projektet är också kopplat till ett vetenskapligt forskningsprogram, och tanken är att deltagarna ska rapportera om sina erfarenheter. Läs mer om detta på vår webbplats och anmäl dig gärna som deltagare. En viktig kommande händelse är den åboländska sommarträffen för pensionärer som i år ordnas hos oss i Pargas tisdagen den 28 maj. Precis som på träffen i Houtskär i fjol är det meningen att minst ett par busslaster med pensionärer från både Väståboland, Kimitoön och Åbo ska samlas för att umgås, se sig omkring och få veta mer om resmålet. Slutligen kan jag berätta att vi har fått ännu en hobbygrupp, nämligen "Fågelskådning i Pargas". Tanken föddes när vi såg på fåglar på Madeira, och ledare för gruppen är Marcus Duncker. Närmare uppgifter på webbplatsen under Aktuellt.

God fortsättning på våren!
Mikael Reuter

Foto: Gusse Laurén, Fotoklubben

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2019

Ordförande	Mikael Reuter mikael@undala.fi	040 552 49 78
Vice ordförande	Kristina von Weissenberg kristinavw@parnet.fi	040 455 0655
Sekreterare	Vivan Norring-Nyström ia@norrskata.com	0500 83 74 38
Skattmästare	Bror Berg laban1234@gmail.com	040 560 19 38
Övriga ledamöter	Gunnel Jansson jansson.gunnel@parnet.fi	040 595 72 03
	Stig Kavander swkavander@gmail.com	0400 22 21 87
	Kurt Lindroos kurt.lindroos475@hotmail.fi	0500 59 40 45
	Kari Penttinen kari@esnet.fi	050 511 97 77
	Maria Simberg-Sörensen maria.ss@parnet.fi	040 825 50 39

Funktionärer

Medlemssekreterare	Kurt Lindroos	(se ovan)
Mediekontakt	Gunnel Jansson	(se ovan)
Foto/klippbok	Stig Kavander	(se ovan)
Teknikansvarig	Kari Penttinen	(se ovan)
Resegruppen	Asta Lindholm lindastae@gmail.com	040 575 31 20
	Rauni Schleutker rauni.schleutker@elisanet.fi	040 520 43 98
	Aino Mattsson aino.mattsson42@gmail.com	040 844 06 98
Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen Kristina von Weissenberg	
Parentesens ombrytning	Carl-Gustav Nygårdas	
Webbansvarig	Carl-Gustav Nygårdas carlgustav.nygardas@gmail.com	040 507 14 61
IT-stödperson:	Pentti Nyström pena@norrskata.com	050 566 70 35
Medlem av SPF:s resekommitté	Asta Lindholm	(se ovan)

Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren

Kurt Lindroos 0500 59 40 45 kurt.lindroos475@hotmail.fi eller till föreningens sekreterare **Vivan Norring-Nyström**, 0500 837 438 ia@norrskata.com eller via webben

HOBBYGRUPPER

Boule, IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna

Boccia/Boule	Estrid Enlund	050 346 35 70	essi.enlund@outlook.com
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Jan-Erik Bergquist	044 039 28 82	janerik.bergquist@gmail.com
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 233 143	losse.michael@gmail.com
Da Capo			
Encore	Maria Simberg-Sörensen	040 825 50 39	maria.ss@parnet.fi
Konst	Marianne Saanila	040 722 62 26	marianne.saanila@parnet.fi
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
Trädgård			
Vattengymna	Kari Penttinen	050 511 97 77	kari@esnet.fi
IT-grupperna	Pentti Nyström	050 566 70 35	pena@norrskata.com
Litterära salongen	Stina Engblom-Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 505 15 22	sundstroms@parnet.fi

Släktforskargruppen träffas i allmänhet udda veckor i Seniorum tisdagar kl. 13.

Fotogrupperna träffas varannan tisdag i Seniorum kl. 17. Se närmare på hemsidan.

Bridgeklubben efterlyser flera spelare. Kontakta Jan-Erik Bergquist, 044 039 28 82

Följ med hemsidans händelsekalender. Många grupper informerar där om aktuella händelser. www.pargas.spfpension.fi

Fågelskådning i Pargas

Föreningen startar en ny hobbygrupp som kallas "Fågelskådning i Pargas". Gruppen leds av Marcus Duncker och avsikten är att under några morgnar och kvällar i april och maj besöka fina fågellokalerna på olika håll i Pargas. Klädsel enligt väderlek, kikare och block för anteckningar samt kamera kan vara värt att ta med. Intresserade kan anmäla sig direkt till; duncker.marcus@gmail.com eller 040-5521100. Om datum för utfärderna meddelas senare, bl.a. på föreningens aprilmöte och i hemsidans händelsekalender.

Bästa hälsningar

Marcus

Motionskurs

I september börjar en motionskurs för pensionärer i KOMBIs regi. På torsdagar kl. 12.30–13.30 i Kombila (f.d. tandvården) för max 20 deltagare, kurslärare Mia Kuusisto. Man börjar med uppvärmning och pulshöjning i 15 minuter. Därefter 30 minuter övningar som stärker rygg- och magmuskler, armar och ben. Där ingår också balansövningar. Till slut stretchar man i 15 minuter.

Medlemmar i vår förening har rätt att anmäla sig i förväg, senast på månadsmötet i maj och fram till dess också via epost, kari@esnet.fi. Lista finns också vid Astas "resedisk" på månadsmötet inkommande onsdag.

Kari Penttinen

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1. Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2. Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3. Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4. Rainer Wahtera	0400 91 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
5. Rose-Marie Lindroos	050 562 54 10	rose.marie48@hotmail.fi
Kurt Lindroos	0500 59 40 45	kurt.lindroos475@hotmail.fi
6. Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7. Riitta Seppä	044 373 12 38	seppa.arto@gmail.com
8. Agneta Hermansson	040 541 31 20	ahermans@abo.fi
9. Carita Karlsson	045 641 52 66	tiitikarlsson@gmail.com
10. Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

PARGAS SNICKERI PARAISTEN PUUTYÖ

(02) 458 0070

paraistenpuutyo@parnet.fi • pargassnickeri.fi

Bygger, säljer och förmedlar allt inom snickeri- och byggnadsbranschen.

Rakentaa, myy ja välittää kaikkea puutyö- ja rakennusalalla.

Slipvägen 8 Telakkatie, Pargas Parainen

Planerade resor

7 KYRKOR och creme de menthe en vårutfärd onsdag 8.5 med start kl. 8, hemma är vi ca kl. 18. Anmälan senast 24.4. Pris 45 euro med 30 personer, betalas senast 26.4. Lunchen äter vi i Villnäs och kaffet dricker vi i en prisbelönt trädgård i Nousis.

PAPPAN, Svenska teatern, torsdag 9.5. Föreställningen börjar kl. 12. Pjäsen som varit mycket populär handlar om Alzheimers sjukdom. Start 8.30 med paus på vägen. Anmälan senast på aprilmötet. Pris 46 euro som betalas senast 24.4. tillsvidare 8 platser kvar.

KALEVALA på ÅST lördag 5 oktober 2019 kl. 14. Pris 50 euro, anmälan till Asta inom maj. År 2019 fyller Finlands nationalepos Kalevala 170 år (första upplagan Kalevala 1835, Uusi Kalevala 1849) och finlands äldsta teater, Åbo Svenska Teater fyller 180 år (invigdes 1839). - - - Dramaturg Annina Enckell och regissör Jakob Höglund (regisserade också Stormskärs Maja 2015). Kapellmästare Heidi Wikar. Dockinstruktör Ari Ahlholm. Musiken, nyskriven, komponeras av Robert Kock medan sångtexterna är skrivna av Tobias Zilliacus. - - - Produktionen, som stöds av Svenska Kulturfonden, är kopplad till en specialutbildning, där två konstformer möts: musikteater och dockteater.

Det musikaliska allkonstverket Kalevala har premiär den 19.9. Kalevala är ett nyskrivet visuellt verk som blandar musikteater med dockteater, som flätar samman runometer med nyskrivna sånger. Kalevala är roliga, drabbande, vackra, sorgliga, övernaturliga sagor för vuxna: sagor om jordens tillblivelse, om hjältar som slits itu, mening och lycka, krattor och honungsbin samt en massa lingon.

Händelsekalendern

7.05 Styrelsemöte

15.05 Månadsträff

28.05 De Åboländska pensionärsföreningarnas träff i Pargas

3.06 På Hanaholmen i Esbo öppnas 24 maj en utställning med konst av Lars Lerin, en av Nordens främsta akvarellister. Konstvännerna inom PSP har nu en chans att på en heldagsutfärd **måndagen 3 juni** själva se varför hans utställning på Waldermarsudde i Stockholm för tio år sedan lockade över 100 000 besökare. – Också kulturcentret Hanaholmen, där vi äter lunch, är värt ett besök med sin nya fräscha design inspirerad av Svenskt Tenn.

Nära Hanaholmen ligger Granö med Villa Gyllenberg och en nyöppnad utställning av högaktuella Sigrid Schaumans sällan visade produktion; här får vi privat guidning. Alla som tidigare deltagit i konstutflykterna får ett mejl med närmare uppgifter, antalet deltagare är beräknat till 25 pargasiter. Skriv redan nu in datum i almanackan!

Marianne, Konstgruppen

13.08 **Eläkeliiton Paraisten yhdistys** bjuder in Pargas svenska pensionärsförening att tillsammans med Eläkeliiton Kaarinan yhdistys delta i promenadträffen på Pajbacka idrottsplan tisdagen den 13.8.2019 kl. 14-15. Det är fråga om en glad social samvaro, inte en tävling! Det här är tredje året i rad som vi fått inbjudan. Det kostar ingenting att delta, man behöver heller inte anmäla sig på förhand. Kom med och dra fördel av en trevlig motionsform!

Trädgårdsgruppen

Ett samtal med Pirkko Lehtonen (intervjuad av Kristina von Weissenberg)

Hur och när fick Trädgårdsgruppen sin början?

Pirkko: "Det var min dotter Mona som uppmanade mig att delta i Pensionärsförbundets kurs för smågruppsledare. Kursen hade så få deltagare från Åboland att den var nära att inhiberas. Jag anmälde mig och det blev kurs med det resultatet att jag efterlyste blomstervänner. Det här var för 9 år sedan.

Hej!

På pensionärsträffen 17.3.2010, där det frågades om vilka aktiviteter medlemmarna är intresserade av, hade Du bland annat kryssat för "**trädgårdsodling**".

Om Du är intresserad av att vara med och bilda en liten klubb för **blomstervänner**, kom då till "Barakken" i Skräbböle, Villagatan 2a, måndagen den 12 april 2010 kl. 18.00. Då kan vi diskutera om hur vi skall komma igång. Kanske vi får ihop två grupper, en för blommor och en för nyttoväxter.

Välkommen,

Pirkko Lehtonen (smågruppskursgången blomsterintresserad, utan någon som helst utbildning i ämnet, men intresserad att få veta mera)
Söckenvägen 24
21600 Pargas
tel 040-5621490

Ps. Meddela gärna i förväg om du kommer. DS

Vi har samlats i Skräbböle ungefär en gång/månad och bytt plantor, delat med oss av överflödet och i synnerhet delat med oss av framgångar och motgångar i odlandets stimulerande konst. Frön har bytt ägare och trädgårdstidningar har delats med alla. Åtminstone en gång per säsong har vi gjort en utfärd till en mäsas eller en plantskola. Vi sett Kurala bybacke, Pionien koti, Pukin puutarha i Bjärnä, Westers trädgård i Kimito och Botaniska trädgården på Runsala. I höstas for vi till Villnäs slott för att beundra trädgården.

Där samlades vi också till gruppfoto framför marskalkens lekstuga

Men efter nio aktiva trädgårdsår vill jag ge över till andra blomstervänner och hoppas att det finns villiga som tar över. Det enda som behövs är intresse och nyfikenhet! Gruppen behöver inte bestå av många, varför inte i stället pröva på små grupper i de olika stadsdelarna?

